

Verschillende verhalen

Het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem was op 9 maart het decor van het vierde VGN-congres. Het thema was dit jaar 'gevoelige geschiedenis in de klas'. Hoe ga je als docent om met verschillen tussen leerlingen die aan het licht komen bij de behandeling van bepaalde onderwerpen?

Juul Lelieveld en **Roos Jans** zijn eind-redacteuren van Kleio.

De eerste spreker begon meteen met de belangrijkste vraag: waarom zijn controversiële onderwerpen controversieel? Gijs van Gaans legde uit dat geschiedenis controversieel kan zijn door de emotie die aan het onderwerp gekoppeld wordt. Deze emoties hebben vaak te maken met (nationale) identiteit. Mensen kijken niet allemaal op dezelfde manier naar historische gebeurtenissen. Binnen een klas kunnen leerlingen sterk verschillende ideeën hebben over hetzelfde onderwerp. Een probleem voor de docent, zo stelt Van Gaans, is dat leerlingen niet als een onbeschreven blad in je lokaal komen. Ze nemen hun narratief mee van huis. Als er in de klas een heel ander narratief langskomt, levert dit spanningen op. Dat roept de vragen op: wat kan de geschiedenisdocent hieraan doen? Moet je in discussie gaan? Het afwijkende narratief negeren? Uitleggen hoe het (volgens de boeken) wél zit? Helaas blijkt al snel dat er niet één aanpak is voor elke situatie. Hester Radstake stelt dat de docent zelf de situatie moet afwegen en de aanpak daarop moet baseren. Wel is het essentieel dat je je als docent kunt verplaatsen in verschillende perspectieven. Verschillende docenten deelden hun ervaringen met de zaal.

Rechts: De Kleio Klas-seprijs is gewonnen door *Het Verboden Boek* van Ewoud Kieft. Annemiek de Groot van de Kleio-redactie reikt de oorkonde uit aan redacteur Wil Hansen, die nauw bij het boek betrokken was.

Onder: De informatieve en leerzame workshoprondes vonden plaats op diverse locaties in het Openluchtmuseum.

Tools nodig?

Gevoelige onderwerpen in de klas roepen ook vragen op over de functie van het vak geschiedenis. Kan het vak geschiedenis en de geschiedenisdocent de leerlingen aan de hand van gevoelige onderwerpen meer leren over bijvoorbeeld propaganda, standplaatsgebondenheid, historisch redeneren, etc.?

FOTO: HELLEN JANSSEN

Zouden naast de kerndoelen ook de *tools* om geschiedenis en actualiteiten te kunnen duiden en kritisch te kunnen nadenken een onderdeel moeten zijn van het vak? *Bij de Tijd 3*, waarvan het eerste exemplaar tijdens het congres werd overhandigd, kan hier meer licht op werpen. Hierin wordt gesteld dat het ontwikkelen van historisch besef van de leerlingen een van de belangrijkste onderdelen van het vak is. In de diverse workshops kwamen voorbeelden van gekleurde geschiedenis en de verschillende kanten van historische gebeurtenissen voorbij. In de workshop van Euroclio werd bijvoorbeeld dieper inge-

gaan op de narratieven die verschillende landen van hun eigen geschiedenis hebben gemaakt en welke gebeurtenissen daarbij zijn weggelaten. Hoe kunnen geschiedenisdocenten in die landen dit gat opvullen? Marc van Berkel ging in zijn workshop in op hoe er vanaf de jaren zestig in Nederlandse schoolboeken over de Holocaust is geschreven. De voorbeelden uit het verleden waren soms schokkend, maar ook in recente teksten staan onzorgvuldigheden en wordt vastgehouden aan het narratief dat Nederland vooral slachtoffer was. Zaken die daar niet in passen worden weggelaten, zoals de rol van de Nederlandse autoriteiten. Ook bij dit onderwerp is de rol van de docent cruciaal om leerlingen kritisch te laten nadenken. Paul Holthuis en Paul Glaser ontwikkelden een lespakket rondom het verhaal van Roosje Glaser waarin de vraag 'waarom doen mensen wat ze doen?' centraal staat (zie artikel elders in deze *Kleio*). Ook deze lessen helpen leerlingen om niet te oordelen, maar zich te verplaatsen in personen in het verleden. ■

Joke van der Leeuw-Roord sprak over haar ervaringen met gevoelige geschiedenis bij Euroclio.
Links: Ton van der Schans en Cees van der Kooij reiken het eerste exemplaar van *Bij de Tijd 3* uit aan Theo Douma, hoofd van de coördinatiegroep van Curriculum.nu.
Onder: Grote opkomst op het vierde Nationaal Geschiedenisonderwijscongres in het Openluchtmuseum.

